

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Birouri nefrancați nu se primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
R. Moser, Haasenstein & Vogler (Otto
Moser), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Duka, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dand; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
parcă pe o coloană 6 cr. și
40 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicistii mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiș-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 224.

Brașov, Sâmbătă, 10 (22) Octombrie

1892.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Octombrie 1892 st. v.
s'a deschis nou abonament.

la care invităm
pe toți amicii și sprijinatorii fôiei noastre.
Prețurile abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.,
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

**Abonamente la numerele cu data de
Duminecă :**

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
șase luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.
Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Brașov, 9 Octombrie v.

Nu puțină senzațiune au pro-
dus discursurile delegatului ceh
Eim în delegațiunea austriacă.
Nici nu se putea altfel, căci pen-
tru întâia oară a fost supusă de
cătră un delegat critică se-
riose tripla alianță și efectele, ce
le are ea asupra politicii interne
a monarhiei.

Eim a vorbit din punct de
vedere boem și al intereselor
slave, dăr ceea ce a dăr dat
mult de gândit cercurilor po-
litice conducătoare ale împărăției
dualiste.

Orî cât se fi exagerat numi-
tului delegat ceh în espunerile
sale, fapt este și rămâne, că Cehii
privesc cu mare neîncredere la
nisiunțele de a stringe tot mai
mult și mai intim legăturile cu
Germania, din cauză că se tem
de efectele, ce aceste le exercită
și le poate încă în viitor exercita
asupra politicii interioare a Aus-
triei și în deosebi asupra existen-
ței naționale a poporului boem.

Neîncrederea și temerile Cehi-
lor le-a explicat d-l Eim în se-
dinta plenară a delegațiunii aus-
triace dela 17 l. c. dăr căr, că a-
lianța cu Germania, mai ales
dela 1884 încôce, influențază po-
litica internă a Austriei și se în-
dreptă chiar în contra poporului
ceh prin aceea, că favorizează po-
litica de germanizare. Austria este
privită și guvernată ca un stat
german.

S'a dăr, adause el, că alianța
Austriei cu Germania este veci-
nică și nedisolubilă. Dăr asemen
alianțe nu sunt decât părăsirea
propriei suveranități a părții celei
mai slabe. Alianța nedisolubilă
n'ar pute să fiă decât o legătură
de drept public, contra căreia
Cehii din punct de vedere al
independenței monarhiei trebuie
să protesteze. Acesta ar însemna
de a face din Austria o nouă Ru-
siă și a degrada pe Habsburgii la

rangul de vasali ai Hohenzol-
lorilor; ar însemna a lucra pentru
Germania cea mare, care ar av
să se estindă până la Triest și
până la gurile Dunării.

La începutul alianței—adause
Eim — Bismark era de părere, că
Austria nu este un stat ger-
man, și că trebuie să dea Slavi-
lori săi un tărâm mai larg de
a se valora. Dăr nu mult a fost
susținut acest punct de vedere
logic și acesta a avut urmarea,
că poporul boem este nemulțăm-
it cu efectele triplei alianțe.

Eată în puține cuvinte cum
sunt aprețiate efectele triplei
alianțe asupra politicii interioare
a Austriei, în sinul poporului boem.
Și orî ce s'ar dăr, este fapt, că
nu numai Cehii tineri, ci și Cehii
bătrâni împărășesc adî în punc-
tele esențiale vederile delegatului
Eim.

Cehii sunt firmi hotărîți de
a se manifesta în viitor tot mai
mult ca un factor decisiv în
monarhia, care nu poate fi igno-
rată atunci, când se tractază de
a aduce în consonanță politica in-
terioară cu cea exterioară. Deocam-
dată există tendința de a dobândi
această consonanță făcându-se con-
cesiunea germanismului în sensul
stângei liberale germane și toc-
mai de acesta se tem Cehii adî
mai mult.

Orî cât de mult ar vol pressa
germană să micșoreze însemnă-
tea enunțierilor amintite, nu
se poate nega, că ele trebuie să dea
mult de gândit, în împrejurările
de față, ministrului de externe
Kalnoky și contelui Taaffe, dăr
nu mai puțin trebuie să dea de
gândit regimului unguresc, care
influențază asupra politicii in-
terioare mai tare în sensul opus
dorințelor cehice; trebuie în fine
să deștepte și în Germania îngri-
jiri mari pentru consolidarea tri-
plei alianțe.

Conflict diplomatic.

Eată articolul dărului „Tim-
pul”, despre care am amintit
ieri:

De-odată, ca din senin, ne-am
pomenit cu un conflict diplomatic.
Guvernul grecescu s'a crezut dator
de a notifica ministrului nostru de
externe, că intrerupe relațiunile sale
diplomatice cu Statul român. Mini-
strul grecescu acreditat în Bucuresc
și toți consuli grecesci din toate orașele
României vor părăsi teritoriul nostru.

Care este cauza acestei supărăi
subite a cabinetului din Atena?

Nota prin care ministrul Greciei a
anunțat guvernului nostru această
decizie, o motivează pe faptul, că
guvernul român a refuzat de a
aplanata succesiunea Zappa pe
calea diplomatică și a deferit-o
justiției singurului competent a
o rezolva.

Nu putem înțelege nervositatea,
care a cuprins de-odată pe bărbaii
de Stat din Atena.

Acum câte-va zile încă guvernul
grecescu se prezentase înaintea instanțelor

noștre judecătorești, fiind repre-
sentat de ilustrațiunile baroului
nostru; atitudinea guvernului român
nu s'a schimbat în nimic din prima
și, în care s'a ivit cestiunea; mini-
strul nostru de externe a avut
chiar acum câte-va luni privilegiul
de a espune modul său de a vedea
în acest litigiu în fața Parlamentului
și atunci guvernul grecescu n'a
eșit din calea moderațiunii. Aș-
dăr, suntem în drept a presupune
că iritațiunea, care a condus pe
ministrii greci până a lua o măsură
atât de stranie, creând un conflict
diplomatic acolo, unde nu era decât
un litigiu, a fost provocată prin
imprejurări interne cu totul neafirmate
de relațiunile ce existau între
ambele State.

Să expunem în câte-va rânduri
cestiunea, care a dat loc la acest
incident.

Un grec bogat stabilit în țara
noastră, Vangelie Zappa, mure
acum câțiva ani și lasă usufructul
averei sale nepotului său Constantin
Zappa, cu obligațiunea de a transmite
după mărtea sa totă averea unei
instituțiuni culturale din Grecia.
Acum câte-va luni mure și
Constantin Zappa și se nasce
cestiunea punerii în execuțiune
a testamentului primitiv.

Cestiunile de drept, cari se
puneau erau următoarele:

„Pote fi valabil un testament,
prin care se institue ca mostenitor
a unei averi imobiliare rurale pe
pământul României, o persoană
morală nerecunoscută de Statul
român?”

„Persoană morală, anume societatea
grecească Olympia, are ea o
capacitate juridică de a mosteni,
adeoc: avea ea vr'o ființă la
epoca morții testatorului primitiv
său a fost creat în urmă în
vederea acestui testament?”

Precum se vede, cestiunea nu
era numai o simplă mostenire, a
cărei valoare se fie reclamată de
o persoană particulară străină.
Nu era vorba de loc de aplicare
său interpretarea art. 7 al
Constituțiunii, în privința oprirei
străinilor de a poseda imobile
rurale în România, mărtea
testatorului fiind anterioară
voțării art. 7.

Era o controversă juridică din
cele mai delicate. Mai mult încă:
litigiul se complicase încă prin
faptul, că interveniseră și un
șir de mostenitori colaterali,
cari atacau testamentul și cereau
punerea lor în posesia averii
imobiliare.

În fața acestor împrejurări
guvernul român nu putea să intre
pe calea negocierilor diplomatice
său a transacțiunilor, din moment
ce cestiunea era de absoluta și
singura competență a tribunalelor,
căci, orî-ce transacțiune ar fi
făcut el cu Grecia, s'ar fi espus
la procese din partea mostenitorilor
reclamant.

Singura cale posibilă și legală
era aceea a desbaterilor judiciare.
Dovadă, că guvernul grecescu
incepuse prin a crede, și el tot
astfel, este, că s'a înfățișat
înaintea justiției, fapt ce
excluea dela sine orî-ce soluțiune
diplomatică sau arbitrară a
cestiunii.

În loc de a aștepta în liniște
rezultatul procesului ce era
pendinte în fața justiției, cabinetul
din Atena a perdat deodată răbdarea
și a crezut,

că face bine intrerupându
relațiunile diplomatice, ba
chiar cele consulare.

Asemena procedente *ab irato*
nu au darul de a grăbi soluțiunea
cestiunilor.

Dacă bărbaii conducători în
Atena cred, că arătându-se
țanțoși în afară, vor isbuti a
provoca în țara lor un fel de
derivate a opiniunii publice,
care să le înlesnescă a eși din
incurăcătura politică și mai
alesu financiară, în care se
afă, acesta îi privește. La noi
înse purtarea guvernelor în
cestiuni externe de asemena
natură nu atâră de fluctuațiunile
partidelor și a personalităților
politice. Am fost și vom fi
moderați cum se oade ori-cărui
stat, care se respectă, dăr nu
vom schimba modul nostru de a
vedea în fața amenințărilor,
precum nu l'am schimbat
dela ivirea litigiului în cestiune.

Nici Grecia, nici celelalte
popore balcanice n'au avut,
slavă Domnului, a se plânge
de România. Pământul nostru
mănos și ospitalier a fost
purerea deschisă tuturor
acolor cari în timp de
restricți, căutau un adăpost
și găseau la noi mijloace de a
se înavuți.

Nu vom însă a fi vaca de
mulș a nimănui și vom ști a
apera dreptul nostru mai
alesu când el este atât de
lămurit și de clar, ca în
cestiunea Zappa.

Dintr'un litigiu mai mult
teoretic guvernul grecescu a
creat un conflict diplomatic.
O regretăm, dăr n'avem ce
face; nu noi vom suferi mai
mult din reua situațiune
creată. Francesii au o
dicătoare, care sună: *Tute
fa hes, donc tu as tort!*

Ea se privește de minune
guvernului din Atena.

El s'a supărat, se vede
dăr, că n'are dreptate!

Noua afacere militară.

În ședința din 19 n. c. a
dietei unguresc s'a continuat
discușiunea asupra cestiunii,
că ore monumentul lui Hentzi
să se încununeze sau nu, în
cadrul festivității arangiate
în onorea honvedimei. S'au
făcut declarațiunile atât din
partea lui Szapary, cât și din
partea lui Apponyi. Ministrul
președinte declară, că trebuie
să respingă propunerea de
ieri a contelui Apponyi, de
orece n'are nici un punct de
aplicațiune, ca o nouă
desbateră a cestiunii să ducă
la un rezultat ore-care.

Contele Apponyi răspunde,
că ministrul președinte s'a
pronunțat numai asupra
propunerii, ce el (Apponyi) a
făcut o numai la casă, decât
propunerea sa de mai înainte,
că guvernul să mediteze
asupra cestiunii, nu s'ar
primi. Șeful partidei „naționale”
dăr mai departe, că densul
ar pute propune mai multe
modalități, prin cari acesta
afacere s'ar pute rezolva în
mod pacific.

La aceste răspunde Szapary,
că nu poate lua în considerațiune
această provocare a contelui
Apponyi din motivul, că și
ieri a avut loc o astfel de
conferență, în care opoziția
n'a făcut nici o propunere,
pe baza căreia s'ar pute
continua desbateră.

Apponyi răspunde, că el a
ținut de prisos a face o
propunere într'o conferință
intimă, de orece Szapary
declarase mai înainte, că
persistă la programa ser-

barei pentru încununarea monumentelor. Opoziția a făcut totuși pentru ca să aplaneze diferențele printr'ună schimbă amicală de idei. Guvernul e vinovat, oă mai lungesce acăsta desbatere penibilă. Contele Apponyi 'și încheie declarația sa cu cuvintele: Mi-am făcut datoria într'o direcțiune, acum am să o fac în altă direcțiune.

După aceea luă cuvântul deputatul kossuthist Helfy, care în aplausele stângei extreme, duse între altele, oă „națiunea“ a fost blândă ca mielul tolerând monumentul lui Hentzi în Buda, dăr acum nu va mai avé răbdarea, ca să sufere o astfel de rușine, ca cea de față.

Baronul Podmániczky, fostu honvedu în 48, apără pe membrii comisiunii pentru serbare, dîcîndu, că acestia sunt insuflețiți de cele mai bune intențiuni. Opoziția 'lă întrerupse prin observări ironice. Mai vorbiră apoi deputatul apponyist Eruszt, care persiflă, între aplausele soților sei de principii, pe contele Szapáry, dîcîndu, că Szapáry, nu e unu sôre, în jurul căruia să se învîrtăscă „națiunea“.

Iuliu Horváth atacă vehementu pe ministrul președinte, despre care dîce, oă e lipsitu de ori ce tactu. De ce nu încununăză ministrul președinte — dîse Horváth — și mormântul lui Haynau? Oratorul să alătură la propunerea lui Eötvös.

Din delegațiunii.

D. Eim, ténérü-oech. a dîs în ședința plenară a delegațiunii austriace, dela 17 Octomvre, oă națiunea cehă nu să increde în alianță cu Germania; acăstă neîncredere să basează pe experiența trecutului. Cehii nu urăscu Germania; din contra ei vèdu cu simpatie unitatea germană, dăr ei nu dorescu o alianță prea strînsă. D. Eim să declare de asemenea în contra alianței cu Italia; elu cere ca tripla alianță să fie dizolvată. Elu să rostește pentru relațiunil amicale cu Rusia.

D. Bouquoy (aristocratü boemü) declare că tripla alianță încheiată într'unu scopu de menținere a păcii a datu în deajunsu probe până acuma; contestă oă opinia d-lui Eim este împărtășită de națiunea cehă.

D. Spincic. (croatü) este în contra triplei alianțe.

D-lu Iavorski, (polonü) declare de asemenea, că tripla alianță a probatu utilitatea sa pentru Austro-Ungaria. A se apropia de Franca și de Rusia ar fi a rupe cu tôte tradițiunile și a da locu fitulului, care ar inflăcări Europa (aplause).

D-lu Mezrik contestă d-lui Eim dreptul de a vorbi în numele tuturor cehilor; alianța cu Germania răspunde trebuinței de pace, pe care Cehii o simtă asemenea.

D-lu Plener declare, oă alianța cu Germania răspunde atâtu oportunității, oătü și împrejurărilor naturale; nu este vătămătoare politioei economice a Austro-Ungariei: acăsta nu sufere nici unu prejudiciu sprijinindă interesele legitime ale Italiei.

Ministrul conte Kalnoky răspunde d-lui Eim, oă nu este nimeni în adunare, care să vrea resbelul cu Rusia, nimeni oare să nu dorăscă cele mai bune raporturi cu ea: ministrul ar dori de asemenea unu tratatü de comerciul mai bunü, decătü celü actualü. Vomü vedé, dîce elu, care va fi ecoulü cuvintelorü d-lui Eim în Rusia. Tripla alianță este cu desăvîrșire defensivă și nu este de locü îndreptată în contra Rusiei. Tratatulü nu conține nici o dispozițiune pentru casurile când Austro-Ungaria nu va fi atacată; Austro-Ungaria nu va ataca Rusia. Ministrul simte, oă va fi de acoordü cu reprezentanții monarhioei atâtü oătü va urma politica actuală de alianțe și de menținerea păcii. Discursuril ca aceea ale d-lui Eim nu potü decătü să

vatăme; nu este vorbă de consilii municipale, nici de tribunale de districte; oi de raporturi bune între puteri mari și de interese decisive de existența unui statü; nu trebuie să se amestece cu cestiuni așa de importante patriotismul naționalu localü. Tripla alianță nu esclude intrarea altei puteri, nu impune sarcinile, cari ar resulta în casulü unei alte grupări. Politica orientală urmată de Austro-Ungaria va fi urmată până la limitele extreme ale posibilului; ea nu doresce nimica pentru ea, ea nu se amestecă în afacerile interioare ale țerilor și lasă lucrurile să se desvölte în modü liberü. Totü ce vrea este, ca statele orientale să păstreze o autonomiă tare în limitele tratatului din Berlinü și că nici una din ele să nu cadă sub vr'o putere, ori-care ar fi ea; ar fi greu de obiectatü ceva în contra unei asemenea politioe. Decă, astfelü, precum doresce d. E m, Austro-Ungaria ar face mai puținü, decătü face, ar trebui să se lase peninsula Balcanilorü acelora, cari vorü s'o ia. Ministrul nu pöte să admită, că cineva care ține la puterea și interesele monarhioei ar putea să primăscă o asemenea politioe. Ea nu este cu puțință atâtü teoretioesce și încă mai puținü în modü practicü. D. de Kalnoky, orede că se va recunöce în diferitele state din Balcani, — cu tôte intrigele neincetate ursite în contra Austro-Ungariei lealitatea politioei acestei puteri, amorulü său pentru pace și bunavoința sa.

SCRILE ȚILEI.

— 9 (21) Octomvre.

Punerea pietrei fundamentale a Universității din Iași se va face la 15 Octomvre. La acăstă serbare va asista d Tache Ionescu, ministrul instruțiunii publice, și d. V. Arionü, secretarul generalü altü ministeriului.

Consiliulü sanitarü superiorü civilü din Bucuresci s'a întrunitü alaltaeri sub preșidența d lui dr. Felix. Consiliulü temîndu-se, oă colera să nu viă pe Dunăre, a decisü oă nici unü călătorü nu va mai intra în țără pe vapöre, și oă ei se vorü opri la Orșova, și că vorü intra în țără prin calea ferată la Vêrciorova, unde vorü face carantina. Mărfurile vorü veni pe corabiă până la Severinü, unde remorcheri, se vorü întörce îndărätü, și după ce vorü sta în largulü Dunărei 8 zile în observațiä, și vorü fi desinfectate, ele își vorü urma drumulü în altü remorcher, care nu ese din țără. Êtä starea carantinelorü pe ziua de Mercuri: Sulina. În radă 2 vapöre 2 bastimente cu pânze cu 71 ömei echipagiu și 14 pasageri. În Dunăre 1 barcă cu 14 persoane. În Ciatalul Ismail: 1 vapörü și 2 barei, o portieră cu 23 ömei echipagiu, 33 pasageri. Galați: 3 vase cu 11 persoane. Ungheni: 33 persoane. Bardujeni: 53 persoane. Predealü: 71 persoane. Starea generală excelentă. Vêrciorova n'a trimesü încă numărulü personelorü.

Căsătorile în România. S'a aprobatü de cătră M. S. Regele regulamentulü modificatorü relativü la căsătoriile ofiterilorü. Iată câte-va din modificările principale: Sub-locotenenții și locotenenții vorü puté să se căsătorăscă numai cu o dotă de 60,000 lei în bani, adică 3,000 venitü pe anü, ér pentru căpitani venitü. Medicii și farmaciștii suntü scuțiți de acăstă condițiä pentru motivulü oă, afară de lăfă, mai au și clientelă. Sub nici unü cuvëntü ofiterii nu potü face cereri de dispensă. Acei cari contravinü acestei dispozițiunii vorü fi pedepsiți. Noulü regulamentü se va publica peste douș zile în „Monitorulü östei“.

Unü concursü internaționalü va fi deschisü pentru planurile nouei gări centrale de călători și altü palatalü administrațiunii căilorü ferate, în Bucuresci.

Planurile vor fi schițate și vor trebui să fiă depuse celü mai târziu la 1 Mai 1893. Unü premiu de 10.000 lei va fi datü autorului, care va fi clasatü cu Nr. 1; unü premiu de 30.000 lei va fi datü autorului planului Nr. 2, și unü premiu de 15.000 lei autorului planului Nr. 3. Autorulü premiului I va mai fi însărcinatü și cu redactarea proiectului definitivü de esecutare și de detaliu, precum și cu metratulü (métré) pentru suma a forfait de 100.000 lei.

Papa și Țarina. Țarulü și Țarina au vizitatü împreună unü spitalü pentru coleră din Petersburg, a cărui atmosferă adeseori e mortală. Aici vèdu Țarina o călugăriță svircolindu-se de durere, căci ea căduse victimă misiunii ei de îngrijitöre de bolnavi. Împărătesa vorbi cu ea inspirându-i curagiu și o îmbrățișă. Despre acăstă faptă eroică auți și papa Leo XIII, care imediatü îi trimise telegraficü binecuvântarea și felicitările sale. Sfântulü părinte adause, că pe împărătesa Rusiei cu deosebire o pomenesce în rugăciunile sale „căci ea este unü dintre fiilü cei mai iubiți, deși nu aparține bisericiei sale“. Țarulü, care a fostü adăucü emoționatü de acăsta manifestățiune a papei, mulțumi sfântului părinte, cu aceea observațiune, că Țarina și elü însuși 'și facü numai datorința ca cei diutăiu ai poporului lorü.

Banchetü republicanü francesü. Unü bauchetü s'a datü în 17 Octomvre la ministrul Bourgeois, care a rostitü unü discursü recomandändü uniunea împrejurulü drapelului revoluțiunii; acăstü drapelü va fi unü semnü de raliare și va permite să se deosebăscă republicanii sinceri de acei, cari nu au adoptatü din republica, de oătü numele.

Pompieri militari. Din Petersburgü să telegrafieză, că ministrul de războiu rusescü a lucratü unü proiectü de lege, în sensulü căruia ostașii tuturorü corpurilorü de armată ale Rusiei vorü fi obligați a învăța pentru viitorü și esercițiulü de pompieri. Pompierii militari vorü sta la ordinulü autorităților civile, cari vorü puté recurge la ajutorulü lorü în tôte casurile mai mari de focü.

Cunună. D-lu Nicolau Turcu și d-ra Maria Cioflecü se vorü cunună Duminecă, în 11 (23) Octomvre c. în biserică Sf. Nicolae din Prundă. — Dorimü ferioire tinerei părechil!

O scrisöre „modestă“.

Părintele Dr. Radu dela episcopia latină din Bucuresci ne trimite o întempinare la o scurtă observare, ce amü făcut'ö într'unulü din numerii trecuți în afacerea trimiterei cheilorü bisericii dela Șişesci la Roma. D-sa se folosesce de ocaziune pentru a-și desvölta teoriile și conclusiunile, ce le trage față cu biserică română unită, din „instituțiunea de dreptü divinü a primatului apostolicü.“

Lucru firescü, că făcëndü acăsta, părintele Radu se abate dela obiectü, care este aprețiarea faptului tri niterei cheilorü la Papa, pe care o lasă „în judecata autorităților hierarchice ale bisericii noastre“. Espunerile d-sale suntü förte caracteristice pentru curentulü, ce s'a creatü în deceniile din urmă în biserică română unită, — curentü, ce se abate cu totulü dela vechia praxă și dela aședămintele originale ale bisericii române unite.

Ne abștinemü pentru ađi de a ilustra „modestia“, ce-o desfășură părintele dela episcopia latină în scrisörea sa, și punemü acăstă scrisöre în vederea cetitorilor noștri, în speranță, că ea va contribui a nasce o discusiune serioasă asupra cestiunii

independenței bisericii române unite, care tocmai acuma ni-se pare förte la timpü. Êtä scrisörea:

Multü On. D-le Redactorü!

În N-rulü 39 de Duminecă altü prețuitului d-v. dîrăr, vorbindü despre casulü dela Șişesci, după ce ați relevatü faptulü „unicü în felulü său și ne mai pomenitü în istoria Bisericii române unite“ altü trimiterii cheilorü la Roma, așăflattü cu cale a adăuga următoarele:

„Nu scimü la alü cui sfatü a făcutü poporulü din Șişesci acăstü pasü, dăr ni-se pare, că l'a făcutü fără a se cugeta la urmările grele, ce le pöte avé pentru independența bisericii române unite, care în cestiunile ei interne nu cunöce altü forü mai înaltü, decătü forulü episcopatului romänü unitü. Curatorii bisericesci din Șişesci, decă odată au ocolitü Gherla și Blașiulü, puteau trimite cheile totü așa de bine și primatului din Strigoniü, cum le-au trimisü Papei dela Roma, cu care biserică română unită, afară de cele patru puncte dogmatice, n'are nimicu de a face.“

Fățä cu aceste observațiunil și comentarie, imi ținü de datorință a face vre-o câteva reflexiunil. Declarü însă înainte de tôte, că nu mă voiu dimite nici la esaminarea casului din cestiune, nici la instruarea curatorilorü din Șişesci asupra forurilorü de judecată stabilite în silulü bisericii noastre, căci aceste ei nu le-au pututü ignora, ér casulü însuși aparține judecării autorităților hierarchice ale bisericii noastre. Nu voiu face acăsta, ci mă voiu mărgini, cum dîseiu, la observațiunile d-vöstré. Ați afirmatü așădără, că biserică rom. unită în cestiunile ei interne nu cunöce altü forü mai înaltü, decătü forulü episcopatului rom. unitü; că odată ce s'au ocolitü Gherla și Blașiulü de o potrivă puteau trimite cheile la Strigoniü ca și la Roma, și în fine, ca conclusiune a tuturorü acestora, că apelarea la Roma ar puté avea urmări grele pentru independența bisericii noastre. La fiă-care câte-unü cuvëntü.

Dreptü aceea este absolutü falsü, că biserică rom. unită „în cestiunile ei interne nu cunöce altü forü mai înaltü decătü forulü episcopatului rom. unitü“. Êtä într'adevărü ce mărturisesc bis. rom. unită în Conciliulü său I Provincialü, Titl. II. cap. II: „Și deöre-ce Pontificele Romanü după dreptulü divinü altü Primatului Apostolicü președe bisericii universale, învățamü încă și dechiarämü, că elü este judecătorulü supremü alü credincioșilorü, și că în tôte cauzele și nëtore de cercetare bisericescă se pöte recurge la judecata densuslui“.

Êr în Titl. X Despre județele bisericesci, cap. III se spune. că „dela forulü metropolitanü se înainteză apelațiunea de-a dreptulü la S. Scaunü Apostolicü.“ Totü asemenea aflăm în Conciliulü II Provincialü, Titl. IV. cap. III, oă „în cauzele bisericesci civile și criminale ale Preoțilorü și mirenilorü“ „dela forulü metropolitanü se înainteză apelațiunea la S. Scaunü Apostolicü“. Ba încă rămâne „neatinșü dreptulü de-a recurge la S. Scaunü Apostolicü“ chiar și atunci, când „în una și aceeași causă s'au adusü douș sentințe pariforme“. Ibidem § 65. — Êr când Părinții Bisericii române unite au învățatü cu atăta solemnitate acăstü dreptü de apelare la Roma în cauzele bisericesci civile și criminale, ca și în cele matrimoale, adecă tocmai în cestiunile interne, după espresiunea dv., — atunci altü n'au făcutü, decătü pe de o parte s'au conformatü prerogativelorü Primatului S-tului Petru, stabilitü în Biserica creștină de însuși dumnezeesculü ei Fundatorü; ér pe de altă parte au avutü în vedere, cum și trebuiau să aibă, praxă bisericescă universală din veacurile cele mai înfloritöre ale aceleași Sante Bisericii. Astfelü noi scimü din istoriä, că la Roma, „ca și la portulü celü mai asiguratü altü comuniunii lorü“ — cum seesprimă S. Ieronimü, — au recursü și apelatü între alții Atanasiu, Petru și Ciriilü.

patriarhii ai Alexandriei; Ioană Christostom, Flavian și Ignățiu, patriarhii ai Constantinopolei; Marele Vasile din Cesarea, Martirii din Lion, Arhiman-drișii din Siria, Teodoreț, și înainte tuturor Creștinii din Corint și S. Policarp ep. Smirnei (157—168). Acolo a alergat Origene, Marcelu anciranul, Maroian, Montaniștii, Pelagiu și Celsiu, Nestoriu, Episcopii Thesaliei și ai Traciei în frunte cu Eutheriu și Illadiu și alți eretici s'au suspecți de eresie, spre a se desvinovați s'au spre a afla (ostenele altcu zădarnică) întărire în eresurile și schismele lor. Toți aceștia, adresându-se către Papa dela Roma, au recunoscut, că d'nsul are puterea de a judeca cauzele credinții și ale preoților: *locum habet et facultatem de fide et sacerdotibus iudicare*, cum scrie împ. Valentinianu în epist. către Theodosiu. Toți aceștia, într'un chip s'au într'altul, au socotit cu Marele Vasile și prin faptul lor au întărit, că unicul mijloc de îndreptare al reuelor, ce-i încungiurau, era numai autoritatea supremă a Episcopului Romei. Horumce maloram unicum esse medium duximus vestrae commiserationis visitationem (*Basil. ad Damasum P. P.*)... ipse hoc negotium suo Marte aggredietur eligens homines idoneos ad perfectos itineris labores, idoneos ad eos, qui apud nos perversi sunt, lenitate ac animi constantia corrigendas. (Idemem. ad Athanasium). — Nu ve mai plitisescu cu alte citații de felul acestora, decât e permis a numi plitisorul lucru pentru un Român citatele latinesci, ci concludu, că Biserica rom. unită recunoșce și veneră cu sfințenie, pe urma St. Părinții din vechime, unu foru superior, forul episcopatului s'au, adică S. Scaun Apostolicu s'au Papa dela Roma. Cu alte cuvinte, este pe deplin lămurit și numai din cele înșirate ca și în fugă până aci, că chiar unul dintre cele patru puncte dogmatice, adică Primatul Papei, mărturisit de Biserica rom. unită, dă clerului și credincioșilor acesteia dreptul de a apela la S. Scaun Apostolicu. Lămurit este în fine, că a nega acestu drept s'au a-lu trage la îndoială, și a afirma totu atunci, și încă într'unu tonu magistral, că bis. rom. unită, afară de cele patru puncte dogmatice, n'are nimic de a face cu Roma, — este totu atât, câtu a admite s'erbătoresce unu principiu și a nega în același timp consecințele sale cele mai logice, mai necesare și mai firesci.

Asămănarea, ce o faceți după aceea între Roma și Strigoniu sub respectul dreptului de apelare din partea Bisericii rom. unite, dovedesce o necunoșcere totu așa de necompletă, spre a nu dice mai rău, a canonicescei sale constituții. De faptu, este unu lucru în deoște cunoscutu, că Biserica noastră nu admite și nu recunoșce altă autoritate asupra sa, decât a Pontificelui Romanu. Să deshidem însă și aci *Conciliul I Provincialu* și să cetim: „Totu odată cu totă solemnitatea dechiară Provincia „gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu de „autonomă și independentă dela jurisdicțiunea oricărei alte provincii bisericice, atărându ea singur și imediatu dela S. Scaun Apostolicu alu Romei, după cum s'a declarat și în „Bulla pontifică, care se începe: „Eo-„clesiam Christi“ de datulu VI Kal. „Decembris 1853 relativă la restaurarea „Provinciei metropolitane de Alba-Iulia.“ Tld. II. cap. II. În acestu documentu pontificalu se spune, că diecesea Făgărașului prin autoritatea apostolică se scoțe de sub supunerea Mitropolitului de Strigoniu ca și de sub a oricărei alte puteri: autoritate apostolica esimimus et dissolvimus, ita ut ipsius diecesio Austitites graeci ritus catholici uniti... omnes denique utriusque sexuo personae cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis pristina, cui antea suberant Metropolitae Strigoniensis iurisdictione et qavalialia potestate et praerogativa iurisdictionaliu perpetuum pariter exempoe sint et

liberae. Imediat apoi se repeșou aceleși lucruri și cu privire la diecesea de Oradea-mare. Constatat este așa d'ér, că Biserica rom. unită este cu totu independentă de Mitropolia și Primația de Strigoniu. Și prin urmare cade și a doua aserțiune a dv., că curatorii din Șişesc puteau trimite cheile totu așa de bine și primatului din Strigoniu, cum le au trimis Papei dela Roma.

E posibil să fi uitat dv. și acestu lucru atât de elementar? Dacă e posibil, atunci nu mai diceți nimic. De cumva însă nu-i posibilă, precum am putut crede de sigură, cu cea mai mare parte din cetitorii dv., atunci, iertați, d'ér dv. voindu a lovi printr'o zeflemea rău aleasă în curatorii cu cheile din Șişesc, mai v'ertosu ați atinsu prestigiulu Bisericii noastre.

Cele înșirate la punctulu întâi, mi-au ușurat forțe tare sarcina de a ve răspunde la alu treilea punctu din observările d-văstră, și auume, că recurgerea la Roma ar putea avea „urmări grele“ pentru independența bisericii rom. unite. Într'adev'ér, Biserica noastră deduce dreptulu de apelare la Roma în cauze bisericicești din instituțiunea de dreptu divină a Primatului apostolicu; și prin urmare ea nu admite, nu p'ote admite o atare independență bisericicească, care se escludă dependența de Roma, fără de-a se pune în contradicere cu sine însa-și, cu unul dintre cele patru puncte dogmatice, (că în celelalte nu diferă), ce o l'egă de Papa. După aceea, decât unu Atanasiu, unu Christostom, unu Vasile celu mare n'au v'edutu nici o urmare grea pentru independența respectivelor lor bisericești recurându la Roma, pentru ce se vadă Biserica noastră? Dacă antichitatea creștină din t'ote părțile alerga la Roma ca și la portulu celu mai asigurat alu comuniunii sale, pentru ce se nu alerge și fiu Bisericii române unite? Pentru ce se nu p'otă căuta și acestia, ca și aceia, ajutoru și dreptate acolo, unde cauza lor se revede cu sorupulositate, se judecă cu totă liniștea, și unde nu p'ote fi nici umbră de bănuială de presiuni străine și de patimi omenesce?

O independență raționabilă nu însemnă scutirea și subtragerea dela autoritatea superioară proprie, când aceasta există și are motivu de a esista, ci scutirea dela o autoritate străină. Astfelu bunióră independența soției, a fiului, a cetățenului nu însemnă, că aceștia trebuie să fiă scutiți de autoritatea bărbatului, a părintelui și a capului statului, ci ea se nu fiă supuși străinilor. Așa este și cu bisericile particulare, printre cari și a Românilor uniți, cari compun marea biserică catolică (nu diceți *latină*) estinsă peste totă suprafața pământului. Ele deși sunt t'ote atărnatore de Pontificele Romanu ca dela capulu lor v'edutu, între sine însă sunt autonome și independente și încă într'unu modu raționabil, pentru că nu au și nu recunoșcu asupra le o autoritate străină. Și precum dependența muierii de bărbat, a fiului de părinte, a cetățenului de autoritatea legitimă a statului s'au, este spre folosulu lor propriu; toomai așa și dependența bisericilor particulare de Roma este spre alu lor folos. Casuri concrete de aceste folose neprețuite, ce se revarsă și acum ca și în antichitate din Roma peste bisericile particulare, ne stau cu miile la dispoziție. Eu însă nu voui pomeni, decât d. e. ridicarea bisericii franceze din ruinele în cari o aruncase faimoșă revoluțiune, scăparea bisericii germane din ghiarele unui Bismarck, rămânerea unui Strossmayer pe scaunulu s'au episcopalu după cunoscuta scenă cu Augustulu s'au monarchu, și însa-și scutirea bisericii noastre de sub tutoratul Primatului de Strigoniu. Așa este la noi, d'ér în alte părți rupte de nobila dependență de Roma cum este?... Considerând așa d'ér lucrurile mai de aproape și după firea lor, noi găsim, că în genere și pentru noi îndeosebi, *dependența de Roma este garanția*

*cea mai solidă a autonomiei și independenței bisericii noastre române unite.**

Multu Onorate d-le Redactoru! Unu diaru, care se respectă pe sine și pe ai s'ei cetitori, nu fuge de lumina adeverului: atare ținu, că este și prețitul d-văstru diaru. Pentru aceea ve rog să binevoiți a publica în întregulu s'au această a mea modestă scrisore.

Primiți, ve rog, considerarea deosebitei mele stime.

București, 15 Octomvre 1892 n.

Dr. Demetriu Radu.
protopopu on. gr. cat.

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.“

(Serviciulu biurolui de cor. din Pesta)

Budapesta, 21 Octomvre. Maiestatea Sa a numit pe Hieronymi președinte alu curții de compturi.

În cerculu electoralu Zsomboly se va face în curendă o alegere nouă.

În comisiunea de patru a delegațiunei ungare declară referentulu Rakovsky, în contra recriminațiunilor făcute în delegațiunea austriacă, că starea și progresulu în țările ocupate sunt escelente. Afirmațiunea, că acolo s'ar pedepsi multu, e neadeverată.

Eră au fost 26 casuri, 14 decese. Numărulu bolnavilor 119.

Livarno, 21 Octomvre. Ministrulu de războiu, generalulu Peloux ținu o vorbire, în care asigură, că tripla alianță n'a exercitată nici odată o influență asupra cheltueleuru militare ale Italiei. În privința serviciului de doi ani, încă nu s'a hotărît nimic.

Teatru germanu în Brașov.

Alaltăieri s'a reprezentat opera „Der arme Ionathan“. Rolurile au fost bine împărțite. D-lu Weitz, ca Ionathan a jucat forțe bine, fiindu desu aplaudat de publicu, celelalte persoane de asemenea au jucat bine.

As'era s'a datu piesa „Die bezähmte Widerspenstige“ de Shakespeare. Rolulu principalu l'a avut d. Berla ca Petruchio și d-na Berger, ca Caterina. Atâtu d-lu Berla, câtu și d-na Berger, și-au interpretat escelent rolurile, dovadă repeșite și căldurosele aplause din partea publicului. Celelalte roluri secundare au fost bine reprezentate. Teatru a fostu binișor cercetat, deși timpul era nefavorabilu.

DIVERSE.

Brôștele spre Chicago. Numai în America se pot vedea astfelu de lucruri: „Brôștele au năvălit în orașulu Little Falls (Minuesota); de câte-va zile străzile sunt pline; ele sunt în totu loculu, pe șosea, pe trotuare, și este aproape imposibilu de a face unu pas, fără să calci peste vre-una din aceste batraoiane. Împrejurulu orașului țera este de asemenea invadată de brôște, unu trenu care mergea dela Little Falls la Dakota a întârziat cu două ore din cauza enormei cantități de brôște grămădite pe șine, locomotiva a strivit cu miile și șinele deveniseră așa de alunecătoare.

* Spre a se sci, cum recunoșcu vrășmașii noștri acestu adev'ér, dați-mi voi să citez următoarele știri ale unui confrate alu d-v.; e dreptu forțe vitregu, d'ér în fine totu confrate, ale lui „Magyar Hirlap“, după „Tribuna“ Nr. 215 a. c.: „Scaunulu arhiepiscopescu din Agram devine vacantu, guvernulu numesce unu, doi, trei candidați, Croații trimittu scrisore la Roma, și vine răspunsu, că dintre toți trei nu e bunu nici unul, ci se caută unu panslavu neaoș, care se le fiă la felu cu Starcevič și Strossmayer. Acum în fine trimittu Șişescenii cheile bisericii la Papa, în locu se le trimittu la episcopulu din Gherla. — Cu unu cuvântu, s'au aflat unu foru de apelați. Acesta e bunu pentru Croați, e bunu pentru Valahi, e bunu pentru toți dușmanii statului și ai națiunii maghiare.“

coșe, că rôtele mașinei se înv'erteau fără ca mașina să înainteze. S'a făcutu observația, că această imensă colonă de brôște se îndreptă spre Nord-Vest; forțe rară se vedu unele, cari se ia altă direcție.

O mașină de calculu. La ministrulu de comerț din Parisu, s'a primitu zilele trecute o cerere de brevet de invenție pentru o nouă mașină de calculu, care suprimă oricare dificultate pentru calculele aritmetice cele mai complicate din cauza mulțimei numerilor. Trei mii de piese compune aparatulu, care se întorce numai cu o simplă manivelă, și care permite de a efectua în câte-va momente, dela operațiunile cele mai simple până la rădăcini, progresiuni s'au table de pătratul numerilor. Demonstrațiunile cele mai minuțioase au stabilitu, că o înmulțire, alu cărei produsu va fi unu număr de 20 de cifre nu cere decât 20 de secunde.

Peste Oceanu într'o luntră mică. Se scrie din Londra: Căpitanulu Andrews, care acum de curendă trecu Oceanulu din Europa la America pe o luntră cu pânze, declară, că va face călătoria înapoi erăși singur pe o luntră, d'ér și mai mică, și construită din aluminiu.

Statistică ciudată. Unu statisticu ciudat din America a stabilitu, că dintre 1500 milioane de omeni, cari locuesc pământulu nostru, numai 300 milioane sunt îmbrăcați europenesce; 50 milioane p'ortă numai ismene și șorturi, ér 230 milioane umblă în costumulu lui Adam.

O rasă umană dispărândă. — Insulele Andamane, unu teritoru destul de importantu, situat în golfulu Bengal și aparținendă Angliei, și vede populația sa descreșcendă pe fie-care an în proporții forțe însemnate. Această rasă, absolutu degenerată, abia se reproduce, și copiii pe cari îi procrează, moru toți în v'rstă fragedă. Andamaniții, a căroru origine e forțe veche, au fostu descoperiți la 1608 de către unu călătoru franceșu cu numele Peyraud.

Calésca lui Napoleonu. Printre obiectele ciudate întrunite în ultima expoziție industrială, care avu locu la Metz, se afla o vechiă calésca, în care Napoleon I, făcuse călătoria dela Parisu la Moscova în 1812. După căderea împ'ratului, trăsura căduse în posesiunea baronului de Hunolstein; ea a fostu v'ndută de curendă de moștenitorii baronului unu căruțașu din Metz, cu condiție, ca se nu facă dintr'ênsa unu obiectu de comerț. În locu s'o v'ndă, căruțașulu se angajă s'o distrugă, decât nu voia s'o păstreze. După expoziția industrială amatorii au făcutu căruțașului oferte strălucite. Moștenitorii baronului de Hunolstein fiindu însciuțați, că se facu astfelu de demersuri, au amintit căruțașulu angajamentele luate de d'nsulu. Se crede, că căruțașulu va distruge trăsura.

Coincidență. Căpitanulu Driant, ginerele generalului Boulanger, a fostu numit instructoru la școala militară din Saint-Cyr, unde se va aședa și cu loquinta. Printr'o coincidență curiosă, elu va ocupa casa în care locuia, în 1860, generalulu Boulanger, atunci căpitanu instructoru alu aceleiași școle, și totu în acea casă s'a născutu, cu câte-va luni înainte de războiulu din 1870, d-șora Marcella Boulanger, astăzi d-na Driant.

Cursulu la bursa din Viena

din 20 Octomvre a. c. 1892

Renta de aur 4 ¹ / ₂ %	111.90
Renta de hârtă 5 ¹ / ₂ %	100.40
Imprumutul căilor ferate ungare	
auru	120.60
d'oro argintu	100.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [1-ma emisiune]	118.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [2-a emisiune]	—
Galbeni împ'ărătesci	5.68
Napoleon-d'oro	9.52
Mărci 100 împ. germane	58.75
Londra 10 Livres sterlinge	119.65

Proprietaru: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactoru responsabilu: **Gregoriu Maloră.**

Cursul pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies and goods like Banenote românești, Argint românesc, etc.

APA MINERALĂ

ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decret ministerial Nr. 88/783 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék-Baross, este de numărât între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginoase și acido carbonice.

Apa minerală Erdővidék-Baross este recunoscută ca una ce mărește pofta de mâncare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilor și influențează în mod satisfăcător asupra regulei funcționării a organelor urinare.

Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această apă un tortifiant excelent din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respiratoare, reumatism muscular și în diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuintarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecată cu suc de lămâie sau sirop de smenră, ea este recomandabilă, ca eselență limonadă gustosă recoritoare și igienică.

Apa Baross „ERDŐVIDÉK” în Transilvania este de găsită la băcănia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65

precum și la d. d.: Duschoiu Iohann & Sohn, Karl Töpfner, Josef Scheser, Anton Zeriff. M. Zeriff, Anton Bede, Iohann Nagelschmidt și Fritz Geisberger.

Prețul unei sticle 1 litru, 6 cr.

910.—10

Advertisement for 'UNŪ MONSTRU DE MARE' featuring an illustration of a fish and text about a sea monster specimen.

Avisul d-ilor abonați

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acum.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa amurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvre 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, B.-Pesta-Arad-Teluz, and Copșa mică-Sibiu.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse însemnează orele de noapte.